

- Wat herkennen de docenten van het overdragen van leerfuncties zoals die door de initiatiefnemers in de nationale stuurgroep zijn voorgesteld?

De resultaten, die verzameld zijn door bevraging van zowel docenten als studenten worden teruggekoppeld naar de theoretische uitgangspunten over de inrichting van het studiehuis. Daarnaast zullen aanwijzingen en suggesties worden gegeven over de mogelijkheden van inrichting van het studiehuis die het beoogde resultaat hebben. De resultaten zullen worden belicht in het kader van de opleiding van leraren die in de komende jaren betrokken zullen zijn bij de implementatie van het studiehuis.

Referenties

Stuurgroep Profiel Tweede Fase Voortgezet Onderwijs (1994b) *Tweede Fase. Scharnier tussen basisvorming en hoger onderwijs. Een uitwerking op hoofdlijnen van de nota's profiel tweede fase van het voortgezet onderwijs*. Den Haag.

Stuurgroep Profiel Tweede Fase Voortgezet Onderwijs (1995). *Verskil moet er zijn. Tweede Fase*. Den Haag.

Stuurgroep Profiel Tweede Fase Voortgezet Onderwijs (1996). *Organisatie in het studiehuis Tweede Fase*. Den Haag.

Het Studiehuis en het gebruik van Computer Ondersteund Onderwijs

I. de Bruijn, *Universiteit Twente, Enschede*

De initiatieven van de Nederlandse Stuurgroep Profiel Tweede Fase Voortgezet Onderwijs (1994) hebben tot gevolg dat de meeste scholen voor voortgezet onderwijs zich voorbereiden op een herinrichting van de tweede fase (laatste leerjaren) van dat onderwijs. De herinrichting betekent ook een wijziging van de didactiek. Deze valt te omschrijven als een minder directe sturing van de leerling door de docent naar meer begeleiding van de leerling door de docent, waarbij de leerling zelf verantwoordelijkheid neemt voor volgorde van de vakken waaraan aandacht gegeven wordt en zelf bepaalt hoeveel tijd ingeruimd wordt voor het oplossen van problemen en maken van opgaven. Voor de herinrichting van de school wordt de term "studiehuis" gebruikt. Het kenmerkt zich vooral door het besteden van een groter deel van de lestijd aan het zelfstandig werken en leren door leerlingen. Daarbij wordt gepoogd het onderwijs meer dan tot dusver op de ontwikkeling van vaardigheden, zoals probleemoplosvaardigheden, planning, monitoring, controle van leerresultaat e.d., te richten. Voor de stimulering van het ontwikkelen van zelfregulatie spitst de didactische vraag zich dan toe op de wijze waarop leerlingen kunnen worden begeleid tot het zelfstandig werken en leren en tot de ontwikkeling van vaardigheden, die het zelfstandig leren kenmerken. Veel scholen, die al op kleine schaal experimenteren met studiehuisprojecten, zoeken de oplossing hiervan in het gebruik van studiewijzers. Het is opmerkelijk dat nog relatief weinig pogingen zijn gedaan om voor dit probleem informatietechnologische oplossingen te ontwikkelen en in te zetten. Beide aanpakken worden in het symposium uitgebreid besproken.

In de symposiumbijdrage zal een beschrijving worden gegeven van experimenten, waarbij het zelfstandig werken (voor het vak natuurkunde) wordt ondersteund door het aanbieden van geheel of gedeeltelijk uitgewerkte vraagstukken. Bij enkele experimenten werd dit met aanvullend schriftelijk materiaal gedaan, bij enkele andere werden de uitwerkingen aangeboden door middel van computer ondersteund onderwijs (COO). In beide condities werd de vraag gesteld of (a) het zelfstandig werken en leren wordt gestimuleerd en of (b) wordt bevorderd dat de leerling vaardigheid in het (strategisch) probleemoplossen ontwikkelt. Voor de COO-aanbiedingsvorm zijn ook vragen gesteld (a) hoe de courseware dient te worden vormgegeven opdat vaardigheid in probleemoplossen goed wordt ontwikkeld, en (b) hoe de 'rolverdeling' tussen COO en docent dient te worden gekozen.

De resultaten van het onderzoek zullen in het symposium worden getoond en besproken, waarbij met name aandacht wordt gegeven aan verdere toepassingen ten behoeve van de inrichting van het studiehuis. Ook zal worden besproken hoe de gegevens worden gebruikt in de opleiding van leraren.

Referenties

- Boekaerts, M. & Simons, R. J. (1993). *Leren en instructie, psychologie van de leerling en het leerproces*. Assen: Van Gorcum.
- Simons, R. J. & Zuylen, J. G.G. (1994). *Actief en zelfstandig studeren in de tweede fase*. Tilburg: MesoConsult.
- Stuurgroep Profiel Tweede Fase Voortgezet Onderwijs (1994b) *Tweede Fase. Scharnier tussen basisvorming en hoger onderwijs. Een uitwerking op hoofdlijnen van de nota's profiel tweede fase van het voortgezet onderwijs*. Den Haag.
- Stuurgroep Profiel Tweede Fase Voortgezet Onderwijs (1995). *Vershil moet er zijn. Tweede Fase*. Den Haag.
- Stuurgroep Profiel Tweede Fase Voortgezet Onderwijs (1996). *Organisatie in het studiehuis Tweede Fase*. Den Haag.
- Vermunt, J. D. H. M. (1992). *Leerstijlen en sturen van leerprocessen in het hoger onderwijs: naar procesgerichte instructie in zelfstandig denken*. Amsterdam: Swets en Zeitlinger.